

IZVAJANJE KONVENCIJE MEDNARODNE ORGANIZACIJE DELA

ŠTEVILKA 98 O UPORABI NAČEL O PRAVICAH ORGANIZIRANJA IN KOLEKTIVNEGA DOGOVARJANJA

Pravne podlage za izvajanje konvencije:

- Zakon o delovnih razmerjih: 6. člen, 89. člen, 113. člen in 207. - 210. člen
- Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja,
- Zakon o kolektivnih pogodbah,
- Zakon o stavki,
- Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju
- ostali zakoni, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju.

Ugotovitve Inšpektorata RS za delo v letu 2009

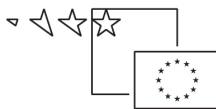
- **sodelovanje delavcev pri upravljanju**

Kršenje določb Zakona o sodelovanju delavcev pri opravljanju so inšpektorji v letu 2009 ugotovili v 3 primerih. Kršitve, ki bi se nanašale na kršenje določb zakonov, ki urejata sodelovanje delavcev pri opravljanju evropske delniške družbe in evropske zadruga ter kršenje Zakona o evropskih svetih delavcev v poročevalskem obdobju niso bile ugotovljene

Delavec kot posameznik ima v skladu s 1. alinejo 2. odstavka 88. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju pravico do pobude in v 30 dneh do odgovorov na to pobudo, če se nanaša na njegovo delovno mesto ali na njegovo delovno oziroma organizacijsko enoto. Evidentirana je bila le **1 kršitev** v zvezi z izvajanjem navedenega člena, ko delodajalec ni odgovoril na pobudo delavca v 30 dneh.

Inšpektorji so ukrepali tudi v primeru, ko delodajalec pred sprejemom glede statusnih in kadrovskih vprašanj družbe ter glede vprašanj varnosti in zdravja delavcev pri delu ni obveščal sveta delavcev in zahteval skupnega posvetovanja, kot je to določeno z 91. členom Zakona o sodelovanju delavcev pri opravljanju. Obravnavali so tudi primer, ko delodajalec ni zagotovil spoštovanja 91. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri opravljanju in se ni posvetoval s svetom delavcev glede statusnih in kadrovskih vprašanj v roku 15 dni pred sprejemom odločitve. Še pred ukrepanjem inšpektorja je delodajalec kršitev takoj odpravil in ker ni prišlo do škodljivih posledic, prekrškovni postopek ni bil uveden.

Ugotovljena je bila tudi **kršitev** 95. in 96. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri opravljanju, v skladu s katerima mora delodajalec predložiti v soglasje svetu Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 - 2013, razvojne prioritete »Institucionalna in administrativna usposobljenost«; prednostne usmeritve »Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

delavcev predloge odločitev v zvezi z osnovami za odločanje o izrabi letnega dopusta in odločanje o drugih odsotnostih z dela, merili za ocenjevanje delovne uspešnosti delavcev, kriteriji za nagrajevanje inovacijske dejavnosti v družbi, razpolaganje s stanovanjskim skladom, počitniškimi zmogljivostmi in drugimi objekti standarda delavcev in kriteriji za napredovanje delavcev.

- **stavke**

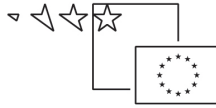
V letu 2009 ni bilo ugotovljenih kršitev Zakona o stavki, enako kršitve tega predpisa niso bile ugotovljene niti v letu poprej. Inšpektorji so sicer v primerih prejetih prijav, iz katerih je izhajalo, da naj bi domnevno šlo za primere kršitev tega predpisa, opravili inšpekcijske preglede, vendar kršitev niso ugotovili. Kršitve tudi niso bile ugotovljene v zvezi z določbami kolektivnih pogodb oz. splošnih aktov, ki urejajo pravice in obveznosti v zvezi s stavko.

Glede na to, da je bilo poročevalsko leto med drugim v znamenju nezadovoljstva delavcev oz. stavkovno dokaj burno, so v tem letu tudi inšpektorji dobili nekoliko več prijav v zvezi s stavkami kot prejšnja leta. Tako so inšpektorji v času stavke opravili inšpekcijski nadzor pri delodajalcu, ki naj bi v času stavke zaposlil druge delavce, predvsem tujce. Ti naj bi opravljali delo v popoldanskem času, ko so stavkovne straže zapustile območje tovarne. Vendar pa inšpektorji domnevnih kršitev niso ugotovili, saj se je izkazalo, da so delo opravljali delavci, ki niso stavkali, ter delavci delodajalca, ki opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu delodajalcu. V zvezi s slednjimi so inšpektorji ugotovili, da so »posredovani« delavci pri tem delodajalcu opravljali delo kontinuirano – že pred stavko – in na istih delovnih mestih. Delodajalec pa je po drugi strani moral zagotoviti neprekinjeno opravljanje dela v ključnem delu proizvodnega procesa, saj mu je tuji poslovni partner grozil z izredno visoko dnevno pogodbeno kaznijo. Sicer pa inšpektorji poročajo, da so nanje naslavljali prijave praviloma sindikati oz. stavkovni odbori, v nekaterih primerih pa tudi delodajalci. V enem takšnih primerov, ko je bila prijava podana z obeh strani, ukrepanje inšpektorja ni bilo potrebno, saj sta delodajalec in sindikat dosegla dogovor oz. sporazum glede spornih vprašanj. Inšpektorji so evidentirali tudi primer delodajalca, ki je želel delavcem za dan, ko je bila napovedana stavka, odrediti izrabo letnega dopusta oz. izrabo presežka delovnih ur. Po intervenciji inšpektorja za delo je delodajalec to odredbo še pravočasno preklical.

- **kolektivne pogodbe**

V poročevalskem letu 2009 so inšpektorji v primerjavi z letom 2008 obravnavali primerljivo število kršitev določb kolektivnih pogodb in splošnih aktov, in sicer 23, v letu 2008 pa 22. V letu 2007 je bilo takih kršitev 54, manjše število kršitev pa gre predpisati zadnji spremembi Zakona o delovnih razmerjih, ko je zakonodajalec med kazenske določbe zakona uvrstil nekatere kršitve, ki obenem predstavljajo tudi kršitve kolektivnih pogodb.

Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 - 2013, razvojne prioritete »Institucionalna in administrativna usposobljenost«; prednostne usmeritve »Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Ugotovljene kršitve se v večini nanašajo na kršitve kolektivnih pogodb (**22**), samo **1** se nanaša na kršenje določb splošnih aktov. Kolektivne pogodbe so bile kršene tako v normativnem kot tudi v obligacijskem delu. Pri nadzorih so inšpektorji ugotovili, da delodajalci največkrat ne upoštevajo določil kolektivnih pogodb, ki se nanašajo na kriterije za odmero letnih dopustov, obračune plač in vročanje obračunskih listov delavcem v vednost, pravice delavcev do dnevnega in tedenskega počitka, izplačevanje nadurnega dela, nadomestil stroškov, sestave plače ter priznavanja dodatkov za posebne obremenitve in dodatka za delovno dobo ter upoštevanje njihovih višin. Največ kršitev (**10**) je bilo obravnavanih v okviru dejavnosti trgovine, **5 kršitev** je bilo ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva, po **2** pa v dejavnosti gostinstva in zdravstva. Inšpektorji prav tako ugotavljajo, da nekateri delodajalci še vedno niso seznanjeni, da zaradi odpovedi nekaterih kolektivnih pogodb v preteklosti zanje velja Kolektivna pogodba o izredni uskladitvi plač za leto 2007 in načinu usklajevanja plač, povračilu stroškov v zvezi z delom in drugih osebnih prejemkov za leti 2008 in 2009.

V letu 2009 pa je bila ugotovljena le **1 kršitev** določb splošnih aktov.